

Meerjarenplan 2022 - 2026

Beleidsuitgangspunten voor Duurzaamheidsvallei

Buitengebied tussen Tilburg en Oisterwijk

21 maart 2022

Opgesteld door: DB

Status: Concept

Meerjarenplan 2022 - 2026

Beleidsuitgangspunten voor Duurzaamheidsvallei

1. Inhoud

2.	SAMENVATTING.....	2
3.	INLEIDING.....	3
4.	VISIE.....	3
5.	MISSIE.....	3
6.	AMBITIE.....	3
7.	AANPAK.....	3
8.	DOELEN 2022 - 2026.....	4
9.	STRUCTUUR.....	4
10.	SAMENWERKING.....	4
11.	BEHAALDE RESULTATEN.....	5
	KORTE TERUGBLIK.....	5
12.	WAAR WILLEN WE AAN WERKEN IN DE PERIODE 2022 - 2026?.....	5
13.	TOT SLOT.....	7

2. Samenvatting

In de navolgende pagina's geeft het bestuur van de Stichting Duurzaamheidsvallei een doorkijk naar haar intenties voor de komende vijfjaren.

Daarbij hanteren we een indeling naar de meest essentiële pijlers/doelen van onze stichting, namelijk: ontwikkeling natuur, onderhoud en beheer natuur, cultuurhistorie, flora en fauna, recreatie, educatie en energie. Deze thema's zijn niet uitputtend. Daar waar we kansen zien, ook in de samenwerking met anderen, staan we open voor het oppakken van aanvullende thema's.

Het is evident dat op korte termijn zaken te overzien zijn, maar ten aanzien van de middellange en lange(re) termijn kan er geen statisch plan worden neergelegd. Immers de tijd zal aanpassing aan de actualiteit vragen van onze ambities, kansen en uitdagingen. Het is aan ons om daar adequaat op in te spelen. Het meerjarenplan 2022 - 2026 is dan ook richtinggevend.

Om richting te geven aan de doelen van Stichting Duurzaamheidsvallei worden jaarplannen uitgewerkt met per thema concrete activiteiten. Voor het realiseren van de doelen van het meerjarenplan en de activiteiten in de jaarplannen zijn financiële middelen benodigd. Voor het functioneren van onze stichting zoeken we financiële ondersteuning bij partners, zoals Het Groene Woud en mogelijk ook andere partijen. Uit te voeren werkzaamheden in opdracht van derden moeten minimaal kostendekkend door de opdrachtgever worden gefinancierd. Indien de stichting financiële reserves opbouwt, worden deze ingezet voor het realiseren van doelen/uitvoeren van activiteiten die wij van belang achten voor de ontwikkeling van het werkgebied en waarvoor geen directe kostendekking bij derden is te vinden. De stichting heeft geen enkel winstogmerk. Alle financiële middelen worden optimaal aangewend en benut voor het realiseren van doelen/activiteiten in het werkgebied van de Duurzaamheidsvallei in het beekdal van de Voorste Stroom in aansluiting op onze missie, visie, doelen en activiteiten.

De Duurzaamheidsvallei

Het bestuur.

3. Inleiding

De stichting Duurzaamheidsvallei is opgericht op 6 januari 2014 met als doelstelling (de juridische formulering is samengevat):

- ontwikkelen toeristisch/recreatief gebied
- realiseren van duurzaamheidsidealen op alle terreinen
- educatie voor alle geledingen van de maatschappij en onderwijs in het bijzonder
- ontwikkelen van cultuurhistorische projecten

De doelstelling op de diverse beleidsvelden is samengevat in een visie, missie en ambitie. Zij vormen hiermee de ruggengraat van de stichting en zijn richtinggevend voor de doelen en activiteiten van Stichting Duurzaamheidsvallei.

Dit vijfjarenplan is het referentiekader voor het beleid dat vervolgens in de jaarplannen wordt uitgewerkt. Bij de invulling van het eerste meerjarenplan stonden voor de eerste jaren de projecten duidelijk op het netvlies. In de jaarplannen is daar steeds op ingespeeld en is na afloop van het jaar duidelijk rekening en verantwoording afgelegd.

In dit tweede meerjarenplan spelen we verder in op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe beleidsvoornemens. Maar, omdat we werken in een consistent beleid is een aantal aspecten uit het eerste meerjarenplan onverkort overgenomen. Voor alle duidelijkheid moet wel worden gesteld dat een meerjarenplan geen statisch product is. Waar nodig zal jaarlijks op – maatschappelijke – ontwikkelingen, kansen en behoeften worden ingespeeld.

4. Visie

Duurzaamheid, ecologie, natuurontwikkeling, inclusief flora en fauna, cultuurhistorie, energie, educatie en recreatie zijn componenten die onlosmakelijk verbonden zijn aan het gebied van de Duurzaamheidsvallei. Dit vraagt om een benadering met een zorgvuldige ontwikkeling die de toekomst van het gebied veiligstelt.

5. Missie

De Duurzaamheidsvallei tracht in het hiertoe aangewezen gebied de balans tussen de landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke, agrarische en toeristisch/recreatieve waarden te verbeteren rekening houdend met de lokale economie en de sociale cohesie van ondernemers en bewoners.

6. Ambitie

Het bestuur van de stichting Duurzaamheidsvallei is voornemens een Duurzaamheidsvallei te ontwikkelen en in stand te houden door vooral concrete resultaten op te leveren. Resultaten die zichtbaar zijn, effect hebben en (h)erkend worden door bewoners en bezoekers, maar ook andere partijen die belang hechten aan het verduurzamen van Brabant. Daar waar mogelijk willen we een voorbeeld zijn voor anderen door het tonen van 'burgerkracht'.

7. Aanpak

Het belang van duurzaamheid en herstellen van een gezonde natuur staat niet ter discussie. Maar het maken van keuzes en realiseren van oplossingen vraagt om een afweging van belangen van met name de bewoners, agrariërs en overige ondernemers, grondeigenaren en bestuurlijke instanties. De balans in een duurzame ontwikkeling zal per activiteit moeten worden vastgesteld, omdat per eigenaar en betrokkenen de belangen en omstandigheden verschillend zijn. Zo zullen de professionele agrariërs hun eigen bedrijfsvoering centraal stellen en geen overmatige last hebben van recreatieve activiteiten

of ongewenst bezoek. Anderzijds zullen bewoners van Tilburg / Oisterwijk e.o. hun toenemende behoefte om buiten te komen, te bewegen, te recreëren graag willen invullen in de Duurzaamheidsvallei. Stichting Duurzaamheidsvallei streeft naar een goede balans, waarbij veelal als regisseur opereren, maar ook in veel gevallen de rol van opdrachtgever/uitvoerder hebben.

8. Doelen 2022 - 2026

Het is vanzelfsprekend dat de beoogde resultaten vooraf helder in beeld zijn. Deze bepalen immers de aanpak en het verloop van de projecten.

Samengevat streven we in de Duurzaamheidsvallei naar de volgende resultaten:

- Het beter functionerend landschap door vooral in de ontbrekende delen van het ecologisch netwerk een diversiteit van landschapselementen aan te leggen, zoals het aanplanten van natuur, aanleggen van poelen en houtsingels, etc. en daarmee bij te dragen aan de ontwikkeling van flora en fauna in het gebied.
- Een aantrekkelijker toeristisch / recreatief gebied waarin een goede balans gevonden is tussen de kernwaarden van de Duurzaamheidsvallei. Hierin wordt uiteraard ook begrepen de aanleg van wandel- en fietsroutes. Ons accent ligt hierbij op slow toerisme
- Het terugbrengen van cultuurhistorische elementen in het gebied
- Gerealiseerde duurzaamheidsidealen op het gebied van energie.
- Educatieve componenten ten behoeve van het (basis) onderwijs.

9. Structuur

Om slagvaardig te blijven en ruimte te bieden aan een effectieve invulling van de verschillende thema's kiest Stichting Duurzaamheidsvallei voor een structuur die gekenmerkt wordt door:

- een dagelijks bestuur bestaande uit voorzitter, secretaris, penningmeester en communicatie en belast met het besturen en faciliteren van de stichting als geheel;
- verschillende commissies/werkgroepen per thema die concreet invulling aan het jaarplan en uitvoering geven aan de verschillende activiteiten die daaruit voortvloeien.

Deze 'open structuur' maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op nieuwe thema's. Vrijwilligers die zich geroepen voelen om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van de duurzaamheidsvallei rond aanvullende thema's kunnen dus makkelijk aansluiten door een eigen werkgroep te vormen.

10. Samenwerking

Stichting Duurzaamheidsvallei streeft actief naar de samenwerking met partners in het werkgebied. Vanaf het begin is er goed samengewerkt met diverse partijen die onze doelen ondersteunen en ons zien als een verlengstuk bij het realiseren van concrete opbrengsten. Met name de samenwerking met Het Groene Woud, Brabants Landschap, Het Groenontwikkelingsfonds Brabant zijn daarvan mooie voorbeelden. We hopen in de toekomst een vergelijkbare samenwerking te realiseren van Van Gogh Nationaal Park.

Natuurlijk zijn ook de gemeente Tilburg en Oisterwijk voor ons belangrijke partners en soms zelfs opdrachtgevers. Onze ambities en resultaatgerichtheid sluiten niet altijd aan op de (politieke) besluitvorming vanuit de gemeente. Ook zou het mooi zijn als we als stichting als vanzelfsprekend gekend en gehoord worden bij plannen die het gebied van de Duurzaamheidsvallei betreffen. Als stichting zullen we altijd open staan voor overleg en zijn we bereid om mee te denken en helpen aan concrete, opbouwende oplossingen, onder de voorwaarden dat deze aansluiten op onze missie/visie. Vanaf het begin heeft de stichting het overleg en daar waar nodig de samenwerking gezocht met bewoners, agrariërs en ondernemers in het gebied. Ook in de toekomst blijven we deze samenwerking zoeken met als doel te komen tot betrokkenheid en toegevoegde waarde voor eenieder in het gebied. Al vanaf het begin werd duidelijk dat er diverse partijen actief zijn in en rond het gebied van de Duurzaamheidsvallei met vergelijkbare doelen. Dank bijvoorbeeld aan de Vereniging Behoud Moerenburg die al veel langer bezig is met de ontwikkeling en het beheer van de natuur in ons

werkgebied. Gelukkig weten we elkaar te vinden en daar waar mogelijk te versterken. We hopen deze samenwerking zeker ook in de toekomst te bestendigen. Maar ook met andere partijen zoeken we actief de mogelijkheden om samen te werken aan het realiseren van onze eigen en gemeenschappelijke doelen.

11. Behaalde resultaten

Korte terugblik.

Vanaf de start was het van belang draagvlak en vertrouwen in het gebied te winnen.

Dit is gedaan door:

- Spil in het zoeken van kansen voor kavelruil om de realisatie van een ecologisch netwerk mogelijk te maken, waarbij ook daadwerkelijk vele hectaren natuur is ontwikkeld
- De aanleg van wandelpaden, ruiterspaden en men-paden.
- Het plaatsen van informatieborden in het kader van informatie en educatie
- Het geven van verschillende informatieavonden, waarbij op enig moment 214 bezoekers aanwezig waren.
- Het stimuleren van agrariërs om zonnepanelen te leggen op de daken van hun gebouwen
- De ondersteuning en begeleiding bij het realiseren van een as verstrooiingsbos
- Verrommeling van het gebied tegen te gaan door de lokale overheid te attenderen op locaties waar handhavend moet worden opgetreden
- Het realiseren van een parkeervoorziening en een stalling voor fietsen met een natuurlijke uitstraling om het wild parkeren tegen te gaan
- Het bijdragen en meewerken aan de landelijke natuurwerkdag waardoor al enkele duizenden bomen / struiken zijn aangeplant.
- Het verzorgen van educatieve wandelingen door het gebied waardoor het duurzaam bewustzijn wordt uitgedragen.
- Overleggen met de gemeente Oosterwijk en Tilburg om tegenstrijdig natuurbeleid te harmoniseren.
- Onderhoud van paden en meubilair en andere voorzieningen
- Internationale profilering tijdens bijeenkomsten van Europese projecten.

12. Waar willen we aan werken in de periode 2022 - 2026?

- Natuurontwikkeling
  - ontwikkeling van Benedictus: in het kader van Natura ontwikkeling moet de provincie Brabant 20.000 ha natuur ontwikkelen in 2027. Stichting Duurzaamheidsvallei ontwikkelt de komende jaren ca. 80 ha. natuur in de Benedictus
  - 'vernatten' gebied langs de Voorste Stroom: in samenwerking met het waterschap is het doel om de komende jaren onderzoek te doen naar de mogelijkheden en het onder voorwaarden realiseren van het 'vernatten' en laten meanderen van de Voorste Stroom in het kader van natuurontwikkeling
  - natuurlijk ligt de nadruk niet alleen op deze grote projecten, maar blijven we aandacht hebben voor natuurontwikkeling in het gehele gebied, bijvoorbeeld om het nog aantrekkelijker maken van onze wandelroutes
- Onderhoud en beheer
  - onderhoud aangelegde natuur: naast ontwikkeling/aanleg van natuur, zullen we onze aandacht en energie ook richten op het in stand houden van de stukken natuur die we

in het verleden zelf hebben aangelegd. Indien partijen ons verzoeken onderhoud te plegen aan natuur in hun eigendom, zullen we dat in overweging nemen.

- beheer wandel- en ruiterspaden en informatieborden: het begaanbaar houden van de wandel- en ruiterspaden, maar ook het in stand houden van de bewegwijzering en informatieborden vergt continu aandacht.
- **Cultuurhistorie**
  - 'huize Durendael': stichting Duurzaamheidsvallei is al vele jaren aan het lobbyen om de locatie waar ooit 'huize Durendael' heeft gestaan te markeren en daarmee de aandacht te vestigen op de historische betekenis van 'huize Durendael'. Het markeren van deze locatie biedt ook een mooi tegenwicht aan de markering van 'huize Moerenburg' en de verbinding tussen beiden locaties via de wandelpaden in de Duurzaamheidsvallei. Stichting Duurzaamheidsvallei heeft al jaren een voorstel liggen en is ook bereid te zorgen voor financiering. Voorwaarde is echter instemming van de gemeente Oisterwijk en dat ....., helaas.
  - informatievoorziening: in de Duurzaamheidsvallei liggen enkele cultuurhistorische plekken in ons gebied, zoals het Galgeven, het Heksenbosch e.d. We willen de historische betekenis van deze locaties onder de aandacht brengen.
  - Volmolen: bij Mie Pieters heeft in de Voorste Stroom in het verleden een volmolen gestaan. We zoeken naar een manier om deze Volmolen terug te brengen op de locatie.
  - Archeologische inventarisatie en geschiedenis: in het boek dat we hebben uitgebracht blijkt dat in het gebied van de Duurzaamheidsvallei een belangrijke kruising van handelswegen heeft gelegen die al in de Romeinse tijd werd gebruikt. Ook dit vormt wellicht een inspiratiebron om de geschiedenis te laten herleven.
- **Flora en Fauna**
  - natuurontwikkeling: de ontwikkeling van natuur leidt natuurlijk tot de terugkeer/versterking van de variëteit aan planten en dieren in brede zin. Dat is inmiddels ook duidelijk gebleken. Interessant is het om te onderzoeken wat de ontwikkeling van natuur nou daadwerkelijk betekent voor het versterken van de diversiteit aan flora en fauna, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van de Benedictus. We zullen deze ontwikkeling inventariseren, ook als promotie voor het ontwikkelen van natuur in het algemeen.
  - versterken 'leefgebied' voor specifieke flora en fauna: door het zodanig inrichten van specifieke delen van de Duurzaamheidsvallei creëren we de gewenste omstandigheden, zodat juist bepaalde soorten fauna en/of flora zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- **Recreatie:**
  - beheer wandelpaden, informatieborden, cultuurhistorische elementen: door het nog aantrekkelijker maken van het gebied stimuleren we recreatie voor iedereen, maar dan wel aansluitend op ons streven naar 'slow' recreatie;
  - aansluiting op andere wandel- en ruiterspaden: door het zoeken van aansluiting op wandelingen in omliggende gebieden wordt het bezoek aan de Duurzaamheidsvallei aantrekkelijker
  - communicatie: door het benutten van informatiekanalen (website, sociale media, apps) van onszelf, maar ook andere instanties, bereiken we meer potentiële bezoekers van ons gebied.
- **Educatie:**
  - doelgroep jongeren: door onze jeugd te onderwijzen in het belang van natuur creëren we bewustzijn en hopen we bij te dragen aan een duurzame samenleving. De Duurzaamheidsvallei biedt daartoe genoeg mogelijkheden. Door scholen in de

gelegenheid te stellen het gebied, eventueel onder begeleiding, te bezoeken, maar wellicht ook activiteiten te laten ontplooiën, kunnen we bijdragen aan dit doel.

- overige doelgroepen: natuurlijk is iedereen welkom in de Duurzaamheidsvallei en hopen we bezoekers bewust te maken van het belang van de natuur, maar ook de cultuurhistorie van het gebied. Daarover is het bovenstaande al het een en ander benoemd. Maar nieuwe, aanvullende initiatieven op dit gebied zijn zeker welkom. Wellicht dat samenwerking met het NVI, gespecialiseerd in natuureducatie, mogelijkheden biedt om educatie verder vorm te geven.
- Informatievoorziening: naast informatie op onze website en social media, organiseren we regelmatig informatiebijeenkomsten, ook in aansluiting op nationale en Europese activiteiten/initiatieven, waarbij we bezoekers interesseren om ons gebied te bezoeken en te informeren over relevante zaken en het belang van natuur en duurzaamheid.
- Energie
  - kleinschalige natuurlijke energieopwekking: het versterken van duurzaamheid vergt ook aandacht voor alternatieve vormen van energieopwekking. Ons gebied leent zich niet voor grootschalige windmolens of zonneparken. Maar we willen wel graag in samenwerking met relevante partijen wel onderzoek doen naar toepassingsmogelijkheden voor kleinschalige natuurlijke energieopwekking.
- Overige thema's
  - gezondheid: in het kader van blijven bewegen biedt de Duurzaamheidsvallei veel mogelijkheden voor individuele bezoekers, maar ook groepen, zo nodig onder begeleiding
  - .....

Zoals aangegeven zijn bovenstaande thema's niet uitputtend. Er is altijd ruimte voor nieuwe ideeën en initiatieven die we graag omarmen en helpen oppakken, zeker ook in samenwerking met anderen, zoals Het Groene Woud, Van Gogh Nationaal Park, Vereniging Behoud Moerenburg, etc. Als ze maar bijdragen aan onze doelstellingen en toegevoegde waarde bieden voor de Duurzaamheidsvallei.

13. Tot slot

Voornemens voor 5 jaar zijn steeds afhankelijk van:

- De actualiteit waar we als Duurzaamheidsvallei vanzelfsprekend op in spelen
- de grilligheid van regelgeving, plaatselijke omstandigheden, overheidsmaatregelen (zie COVID-19).

Daarom wordt het algemene kader dat hiervoor is geschetst jaarlijks vertaald naar een concreet jaarprogramma. Dat wordt steeds voor 1 november bekend gemaakt en aangeboden aan betrokken samenwerkingspartners en stakeholders.

Rekening en verantwoording over het afgesloten jaar zal steeds voor 1 maart van het volgende jaar worden aangeboden.